

C/2024/880

2024 2 6

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos ataskaitos „2022 m. konkurencijos politikos ataskaita“

(COM(2023) 184 final)

(C/2024/880)

Pranešėjas **Paulo BARROS VALE**

Prašymas pateikti nuomonę	Europos Komisija, 2023 6 2
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsnis
Atsakingas skyrius	Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius
Priimta skyriuje	2023 10 3
Priimta plenarinėje sesijoje	2023 10 25
Plenarinė sesija Nr.	582
Balsavimo rezultatai	
(už / prieš / susilaikė)	161 / 0 / 2

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) sveikina Europos Komisiją paskelbus 2022 m. konkurencijos politikos ataskaitą, kurioje pateikiama išsami naujausia su konkurencija susijusios veiklos Europos Sąjungoje (ES) apžvalga. Ataskaitoje nurodomas nuolatinis Komisijos išsipareigojimas skatinti sąžiningą ir veiksmingą konkurenciją, kuri būtų naudinga vartotojams ir įmonėms, atkreipiant dėmesį į pokyčius, kurie sutampa su platesnio užmojo vizija, kaip anksčiau yra raginęs EESRK.

1.2. EESRK pabrėžia, kad Komisija, pasitelkdama įvairius už šią sritį atsakingus generalinius direktoratus, turi išplėsti savo veiksmus konkurencijos srityje, kad jie įvairiais kanalais apimtų ne Europos Sąjungos realijas, kurios daro poveikį sąžiningai ir sveikai konkurencijai su Europos įmonėmis ir joms taikomų taisyklių laikymuisi. Komisijos veiksmai dėl užsienio subsidijų yra pirmas žingsnis ir EESRK juos vertina palankiai, tačiau tokius veiksmus reikia pradėti vykdyti ir kitose srityse, kad būtų užtikrintos iš tiesų vienodos sąlygos, atsižvelgiant į dabartinius sunkumus, kurie kyla Europos įmonėms dėl kitų tarptautinių realijų, kai netaikomi tie patys principai, taisyklės, socialinės ir aplinkos apsaugos priemonės ir kt.

1.3. Per pastaruosius trejus metus Komisija įgyvendino laikinas sistemas, kad valstybės narės galėtų remti įmones koronaviruso pandemijos ir karo Ukrainoje kontekste. Nors tokia strategija leido sušvelninti ES įmonių patiriamas ekonomines pasekmes, ji taip pat iškraipė konkurenciją ir padarė neigiamą poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai. Iš Komisijos 2022 m. konkurencijos politikos ataskaitoje (4 puslapis) atliktos analizės aiškiai matyti, kad didesnę fiskalinį pajėgumą turinčios valstybės narės galėtų teikti didesnę paramą savo vidaus įmonėms, palyginti su valstybėmis narėmis, kurių išteklių riboti. Komitetas teigia, kad didesnę fiskalinį pajėgumą turinčiose valstybėse narėse įsisteigusios įmonės turės pranašumą vidaus rinkoje, palyginti su kitomis ES įmonėmis, įsikūrusiomis skirtingose valstybėse narėse. Todėl primygtinai ragina Komisiją šalinti laikinų sistemų padarinius ir atkurti konkurenciją, kartu sudaryti sąlygas didelėms ES investicijoms, visų pirma į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką.

1.4. EESRK rekomenduoja Komisijai įvertinti konkurencijos iškraipymus, atsiradusius įgyvendinant laikinąją valstybės pagalbos priemonių reaguojant į COVID-19 protrūkį sistemą, kartu su kitais Europos fondais. Komisija turėtų primygtinai paraginti valstybes nares pašalinti klaidas, skubotas priemones ir nevienodą požiūrį, kurie, nors ir suprantami precedento neturinčios nepaprastosios padėties atveju, gali ir dabar turi būti pašalinti siekiant atkurti vienodas sąlygas – taigi ir

konkurenciją – toje pačioje rinkoje veikiančioms įmonėms, kurios tuo laikotarpiu buvo vertinamos nevienodai. Pasitaikė atvejų, kai, remdamosi Komisijos komunikatu „Laikinosios valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti reaguojant į dabartinį COVID-19 protrūkį, sistemos pakeitimai“⁽¹⁾, valstybės narės paskelbė viešuosius konkursus, per kuriuos taikė (abejotino teisėtumo) eiliškumo principą (angl. *first come, first served*). Todėl tos bendrovės, kurios paraiškas dalyvauti konkurse pateikė vėliau, nes jų projektai buvo sudėtingesni ir užtruko ilgiau išplėtoti, galiausiai gavo mažiau paramos nei tos, kurios vykdė paprastesnius ir greičiau parengiamus projektus, nors visos jos dalyvavo tame pačiame viešajame konkurse.

1.5. EESRK palankiai vertina tai, kad įsigaliojo Skaitmeninių rinkų aktas, kuriuo siekiama, kad šios rinkos taptų teisingesnės kovojant su prieigos valdytojų vykdoma nesąžininga praktika. Taip pasiektas lūžio taškas sprendžiant skaitmeninių rinkų klausimą – iššūkį, į kurį Komisija turi reaguoti pasinaudodama fiziniiais ir žmogiškaisiais ištekliiais bei ekspertinėmis žiniomis, kurių reikia tokiai novatoriškai rinkai.

1.6. EESRK palankiai vertina investicijas, skirtas darbo metodams modernizuoti, kaip yra anksčiau raginęs EESRK. Techniniais ir žmogiškaisiais ištekliiais geriau aprūpintas, skaitmeniniu požiūriu pažangesnis ir popierinių dokumentų nenaudojantis generalinis direktoratas, dėl kurio veiklos suinteresuotiesiems subjektams tenka mažesnė reglamentavimo našta, sudarys sąlygas veiksmingiau reaguoti į sunkumus nuolat kintančioje rinkoje, kurioje suinteresuotiesiems subjektams reikia savalaikių, saugių ir lengvai prieinamų sprendimų. EESRK tikisi, kad šiomis investicijomis Komisija galės sustiprinti savo veiksmus ir imtis papildomų proaktyvių iniciatyvų, kad galėtų konkurencijos požiūriu tirti ir remti ypatingos svarbos sektorius ir toliau nedelsiant reaguoti rengdama reaguojamojo pobūdžio tyrimus, grindžiamus skundų bylomis.

1.7. EESRK palankiai vertina tai, kad priimtos konkurencijos teisės taikymo kolektyvinėms sutartims, susijusioms su savarankiškai dirbančių asmenų darbo sąlygomis, gairės, kuriose aiškiai nurodoma, kad konkurencijos teisė netrukdo šiems darbuotojams dalyvauti kolektyvinėse derybose siekiant nustatyti vienodas pagal darbo sutartį dirbančių asmenų ir savarankiškai dirbančių asmenų darbo sąlygas. Šiomis gairėmis prisidedama prie socialinių Europos vertybių, o į tai Komisija turėtų atkreipti dėmesį, ir EESRK ragina atidžiai stebėti šį klausimą.

1.8. EESRK palankiai vertina Komisijos antimonopolines iniciatyvas ir 2022 m. pasiektus rezultatus. Griežtas taisyklių laikymosi užtikrinimas šiose srityse didina konkurenciją ir apsaugo vartotojus, kartu skatina inovacijas įmonėse, kurios susiduria su nedidelėmis patekimo į rinką kliūtimis.

1.9. EESRK ragina vykdant antimonopolinę politiką nuolat remti ir stebėti įvairias rinkas. Visos rinkos turėtų būti atviros ir konkurencingos, atitinkančios visų ir ekonominės veiklos vykdytojų, ir vartotojų interesus; šiuo metu išgyvenamu infliacijos laikotarpiu tai yra dar svarbiau, kad tiekimo grandinės galėtų tinkamai veikti; Šiomis aplinkybėmis Komisija gali ir turi skubiai imtis veiksmų, tiek Europos lygmeniu atliekamų sandorių atžvilgiu, tiek teikdama paramą ir gaires nacionalinėms konkurencijos institucijoms.

1.10. EESRK pabrėžia, kad svarbu užtikrinti sąžiningą konkurenciją visuose sektoriuose, ypač tuose, kurie daro tiesioginį poveikį vartotojų ir MVĮ gerovei. Piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi ir nesąžininga komercinė praktika gali turėti neigiamą poveikį tūkstančiams mažųjų įmonių (ypač jautriausiuose sektoriuose, kurie jau buvo nurodyti ankstesnėse EESRK nuomonėse). Reikia stiprinti MVĮ, nes jos atlieka svarbų vaidmenį skatinant vietos vystymąsi ir didinant gerovę kurdamos darbo vietas, mokėdamos mokesčius bendruomenėms ir stiprindamos regionus. EESRK taip pat ragina valstybes nars įgyvendinti finansiškai veiksmingas priemones, pavyzdžiui, sąžiningas mokesčių taisykles valstybėse narėse. Komisija gali ir turėtų atlikti aktyvesnį vaidmenį sprendžiant šiuos klausimus tiesiogiai pagal savo kompetenciją arba netiesiogiai bendradarbiaudama su nacionalinėmis konkurencijos institucijomis.

1.11. EESRK ragina toliau įsipareigoti skatinti sveiką konkurenciją bendroje rinkoje, palaikant nuolatinį įvairių institucijų dialogą ir stiprinant ES konkurencijos tinklą, vykdant bendradarbiavimą, kuriuo gerinamas bendrosios rinkos veikimas.

⁽¹⁾ OL C 112 I, 2020 4 4, p. 1.

1.12. Konkurencija mokesčių srityje, atsirandanti dėl to, kad kiekviena valstybė narė suteikia mokesčių lengvatas, kelia sunkumų, nes Komisija dėl Sutartyje nustatytų apribojimų neturi įgaliojimų į tai reaguoti. EESRK ragina Komisiją ir toliau daug dėmesio skirti konkurencijos iškraipymo, atsirandančio dėl mokesčių lengvatų suteikimo, prevencijai, naudojantis visais leidžiamais būdais, taikant valstybės pagalbos taisykles arba didinant informuotumą ar skelbiant gaires dėl gerosios patirties šioje srityje.

1.13. EESRK ragina Komisiją taikyti valstybės pagalbos taisykles žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai remti. Nors valstybės pagalba gali atlikti svarbų vaidmenį šioje pertvarkoje, laikinai sušvelninant ES valstybės pagalbos taisykles, ES turi rasti tinkamą pusiausvyrą, kad būtų išvengta varžybų dėl subsidijų ir išsaugomos vienodos sąlygos bendrojoje rinkoje. Be to, valstybės pagalba turėtų būti teikiama tik sudarant sutartis, kuriose būtų numatyti griežti tikslai, ir, jeigu jie nepasiekiami, bet kokia gauta išmoka galėtų būti gražinta, remiantis aiškiais taisyklėmis. Vis dėlto, EESRK ragina neteikti valstybės pagalbos subjektams, kai yra teisinių įrodymų, kad jie nesilaiko galiojančių aplinkos apsaugos taisyklių, nesvarbu, ar jie vykdo veiklą ES teritorijoje, ar kituose pasaulio regionuose.

2. Nuomonės aplinkybės

2.1. Komisija kiekvienais metais parengia konkurencijos politikos ataskaitą, kurioje išdėstomi pagrindiniai politikos pokyčiai, taip pat teisėkūros iniciatyvos ir rezultatai, pasiekti taikant priemones konkurencijos srityje.

2.2. 2022 m. buvo ypač sudėtingi, nes Europa, užuot sulaukusi numatyto ekonomikos atsigavimo po COVID-19 pandemijos, susidūrė su nauja krize. Dėl Rusijos ir Ukrainos karo padarinių Komisija ėmėsi įvairių priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti ekonominį ir finansinį stabilumą bei tiekimo grandinių saugumą ir kovoti su infliacija, kuri pasiekė labai aukštą lygį.

2.3. Nuslūgus COVID-19 pandemijai, laikinoji valstybės pagalbos reaguojant į COVID-19 protrūkį sistema buvo laipsniškai panaikinta, nes Komisija nusprendė nepratęsti šios laikinosios sistemos po 2022 m. birželio 30 d., išskyrus priemones investicijoms ir įmonių mokumui remti, kurios galios iki 2023 m. gruodžio mėn. pabaigos.

2.4. Siekdama spręsti Rusijos ir Ukrainos karo poveikio klausimą, Komisija priėmė laikinąją valstybės pagalbos sistemą krizės sąlygomis, kad paremtų įmones, kurios smarkiai nukentėjo nuo šio konflikto šalutinio poveikio.

2.5. Reaguodama į energetikos krizę, ji gegužės mėn. priėmė planą „REPowerEU“, kuriuo siekiama kovoti su aukštomis energijos kainomis ir mažinti Europos energetinę priklausomybę. Liepos mėn. ji iš dalies pakeitė laikinąją valstybės pagalbos sistemą krizės sąlygomis, kad sudarytų geresnes sąlygas kurti palankias pramonės dekarbonizacijos schemas ir pereiti prie atsinaujinančiųjų išteklių energijos. Kalbant apie energetiką, dėl poreikio palaikyti mokumą energetikos sektoriuje buvo pritarta Danijos, Belgijos ir Suomijos šiam konkrečiam sektoriui skirtoms schemoms. Gruodžio mėn. buvo patvirtintas dviejų Vokietijos bendrovių rekapitalizavimas.

2.6. Po to buvo įgyvendinta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP), kuria siekiama skatinti sanglaudą, švelninti pandemijos poveikį ir parengti Europą žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai. EGADP priemonės dažniausiai nelaikomos valstybės pagalba, tačiau tais atvejais, kai jos tuo laikomos, valstybė narė gali daugumą jų tiesiogiai įgyvendinti pagal bendrosios išimties reglamentą arba *de minimis* reglamentą.

2.7. 2022 m. Komisija toliau vykdė įvairias teisėkūros iniciatyvas, siekdama užtikrinti, kad konkurencijos taisyklės atitiktų paskirtį ir būtų pritaikytos ateičiai. Šiuo atveju ypač pažymėtinas paskelbtas Skaitmeninių rinkų aktas, kuriuo siekiama, kad skaitmeninis sektorius taptų teisingesnis ir konkurencingesnis įmonėms ir vartotojams; šiuo aktu draudžiama nesąžininga konkurencijos praktika ir apibrėžiami keli kriterijai, pagal kuriuos nustatomi rinkos prieigos valdytojai, kurie gali daryti neigiamą įtaką tai rinkai.

2.8. Be to, buvo paskelbtas Reglamentas dėl vidaus rinką iškraipiančių užsienio subsidijų, kuriuo Komisijai suteikti įgaliojimai tirti ir galimai ištaisyti nustatytus iškraipymus paskiriant taisomąsias priemones arba prisiimant įsipareigojimus pašalinti konkurencijos iškraipymą. Prievolė pranešti, kai viršijamos tam tikros ribos, bus privaloma nuo 2023 m. spalio mėn.

2.9. Komisija atnaujino antimonopolines ir susijungimų taisykles, taip pat valstybės pagalbos taisykles ir gaires, kad jos būtų tinkamos naujiems uždaviniams spręsti, ir toliau stengėsi modernizuoti Konkurencijos generalinio direktorato darbo metodus.

3. Bendrosios pastabos

3.1. EESRK mano, kad 2022 m. konkurencijos politikos ataskaita yra išsamus ir tinkamas struktūros dokumentas, kuriame pateikiama aiški pagrindinių laimėjimų, iššūkių ir būsimų prioritetų ES konkurencijos politikos srityje apžvalga.

3.2. EESRK palankiai vertina tai, kad daug dėmesio skiriama griežtam ES konkurencijos taisyklių laikymosi užtikrinimui ir Europos Komisijos bei nacionalinių konkurencijos institucijų bendradarbiavimui. Toks bendradarbiavimas yra labai svarbus siekiant užtikrinti nuoseklų ir veiksmingą požiūrį visoje bendrojoje rinkoje.

3.3. Karas Ukrainoje padarė didelį poveikį Europos rinkai, padidino energijos kainas ir sutrikdė tiekimo grandines. EESRK pritaria tam, kad buvo priimta laikinoji valstybės pagalbos sistema, skirta rinkos sutrikimams šalinti. Tačiau jis atkreipia dėmesį į tai, kad dėl to gali būti iškraipyta konkurencija ir kad reikia imtis struktūrinių priemonių siekiant apsaugoti ES nuo tokių atvejų, didinant ekonomikos atsparumą ir mažinant jos priklausomybę nuo trečiųjų šalių.

3.4. ES turėtų daug investuoti į „REPowerEU“ priemones, kuriomis siekiama sumažinti energetinę priklausomybę ir ekonomikos pažeidžiamumą dėl svyravimų pasaulinėse energijos rinkose – jie daro didelį poveikį ūmonių gyvavimui ir namų ūkių gyvenimui.

3.5. 2022 m. buvo sudėtingi dėl infliacijos, kurios poveikį siekta sušvelninti taikant laikinąją valstybės pagalbos sistemą. EESRK pabrėžia sveikos konkurencijos svarbą infliacijos laikotarpiu. Konkurencija gali padėti suvaldyti infliaciją, nes taip daromas spaudimas mažinti pelno maržas. Konkurencinga ekonomika labiau reaguoja į pokyčius.

3.6. Greta konkurencijos privačiame sektoriuje, taip pat svarbu skatinti konkurenciją viešųjų pirkimų srityje kovojant su slaptais susitarimais per viešuosius pirkimus, kurie iškraipo rinką.

3.7. EESRK palankiai vertina tai, kad, pasibaigus ekstremaliajai visuomenės sveikatos situacijai, laikinoji valstybės pagalbos reaguojant į COVID-19 protrūkį sistema buvo laipsniškai panaikinta. Vis dėlto Komitetas įspėja, kad ES turėtų pasimokyti iš patirties, visų pirma iš 2020 m., per kuriuos nustatyta rimtų problemų medicinos reikmenų ir priemonių tiekimo grandinėje. Dedant dideles bendras pastangas, įtraukiant tiek privataus sektoriaus, tiek viešuosius žmogiškuosius ir finansinius išteklius, ES pavyko sukurti įvairias struktūras, kuriomis buvo užtikrintas šių produktų tiekimas; šios struktūros turėtų išlikti tokio lygio, kad galėtų atlaikyti sutrikimus Azijos rinkų tiekimo grandinėje, per kurią šie produktai buvo daugiausia gaunami praityje.

3.8. Laikinų sistemų, leidžiančių valstybėms narėms remti savo verslo sektorius per pastaruosius trejus metus, priėmimas, kaip pripažino pati Komisija, yra konkurencijos iškraipymo šaltinis; šis iškraipymas skiriasi priklausomai nuo valstybės narės pajėgumų. EESRK yra susirūpinęs dėl pasekmių konkurencijai ir ragina imtis iniciatyvų galimoms tokio pobūdžio situacijoms ištaisyti.

3.9. Kalbant apie COVID-19 priemones, EESRK taip pat ragina atsižvelgti į konkurencijos iškraipimus, kurie galėjo atsirasti dėl valstybės pagalbos ir kitų subsidijų suteikimo susidarius nepaprastajai padėčiai, kai reikėjo reaguoti greitai, be įprastomis aplinkybėmis atliekamų svarstymų, kad dabar galėtume atitaisyti netyčia padarytą neteisybę.

3.10. EESRK palankiai vertina tai, kad įsigaliojo Skaitmeninių rinkų aktas, ir pabrėžia, kad svarbu būti priėmus *ex ante* mechanizmą, siekiant užtikrinti tam tikrų įpareigojimų vykdymą ir uždrausti konkurenciją iškraipiančią praktiką. Vis labiau globalioje ir skaitmeninėje rinkoje EESRK ragina šią praktiką veiksmingai derinti su *ex post* konkurencijos taisyklių taikymu. Prekybos internetu, kaip antai prekybos elektroninėse prekyvietėse, augimas tikrai gali skatinti konkurenciją ribojančius vertikaliosios susitarimus.

3.11. EESRK palankiai vertina tai, kad priimtas Reglamentas dėl vidaus rinką iškraipančių užsienio subsidijų, ir tikisi, kad jį įgyvendinant nuo 2023 m. liepos mėn. pavyks sumažinti grėsmę konkurencijai, kurią kelia tam tikroms įmonėms pranašumą suteikianti praktika. Šis reglamentas plataus užmojo, tačiau į jį būtų galima neįtraukti įmonių, kurios paramą gauna neaptinkamu būdu.

3.12. EESRK ragina imtis veiksmingų priemonių ir vykdyti stebėseną, kad įgyvendinant antimonopolinę politiką būtų atkurta sąžininga konkurencija visuose sektoriuose. Nesąžiningas pranašumas gali atsirasti dėl piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, nesąžiningos komercinės praktikos ir originalių ir tarptautinių mokesčių strategijų, o išlikti tokiose situacijose MVĮ neturi žmogiškųjų išteklių ir finansinių galimybių. Kartu reikia stiprinti MVĮ (ypač jautriausiuose sektoriuose, kurie jau buvo nurodyti ankstesnėse EESRK nuomonėse), nes jos atlieka išskirtinį vaidmenį vietos vystymuisi ir gerovei kurdamos darbo vietas, mokėdamos mokesčius bendruomenėms ir stiprindamos regionus. Kadangi mažosios ir vidutinės įmonės paprastai susiduria su sunkumais konkuruodamos tokiomis sąlygomis, ES konkurencijos taisyklėse raginama imtis griežtų ir koordinuotų priemonių, pavyzdžiui, remti regioninę gamybą ir įgyvendinti finansiskai veiksmingas priemones, kaip antai sąžiningas mokesčių taisykles valstybėse narėse. Šiuo metu išgyvenamu infliacijos laikotarpiu tai yra dar svarbiau. Šiomis svarbiomis aplinkybėmis Komisija gali ir turi skubiai imtis veiksmų Europos lygmeniu sudaromų sandorių atžvilgiu, teikdama paramą ir gaires nacionalinėms konkurencijos institucijoms.

3.13. EESRK pritaria veiksams, kurių imtasi siekiant sudaryti palankesnes sąlygas žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai. Komisija turėtų remti investicijas atsižvelgdama į šį tikslą ir kartu atidžiai stebėti priemonių veiksmingumą ir rinkų, kurios turėtų išlikti konkurencingos įmonių ir namų ūkių naudai, veikimą. Dėl klimato bei aplinkos apsaugos iššūkių ir energetikos pertvarkos reikia su šiais tikslais suderinti reguliavimo sistemą, todėl Komitetas palankiai vertina tai, kad, laikantis konkurencijos politikos taisyklių, priimtos specialios priemonės šiai pertvarkai paspartinti, kartu išsaugant bendrosios rinkos vientisumą.

3.14. EESRK pabrėžia sąžiningų rinkos sąlygų svarbą socialinėms įmonėms ir ne pelno sektoriui – pagrindinėms visuotinės svarbos paslaugoms. Privačių ar socialinių įmonių teikiamoms socialinėms ir sveikatos priežiūros paslaugoms, kurios priklauso valstybių narių socialinėms ir sveikatos priežiūros sistemoms, reikia taikyti tinkamas bendrąsias valstybės pagalbos taisyklių išimtis.

4. Konkrečios pastabos ir (arba) rekomendacijos

4.1. EESRK pritaria tam, kad būtų patvirtinamos laikinosios valstybės pagalbos sistemos krizės sąlygomis, tačiau pakartoja savo raginimą atidžiai stebėti tokias schemas, kad būtų išvengta konkurencijos iškraipymo. EESRK rekomenduoja Komisijai ištirti jau nebetaikomų laikinųjų sistemų poveikį, kad būtų galima iš jų pasimokyti, siekiant pagerinti šių sistemų veikimą kilus krizei ateityje.

4.2. Konkurencijos srityje Komisija priėmė keletą teisėkūros iniciatyvų, įskaitant Skaitmeninių rinkų aktą. EESRK pabrėžia, kad tiek Komisijai, tiek nacionalinėms konkurencijos institucijoms turėtų būti suteikti tyrimo ir įrodymų rinkimo įgaliojimai, nepažeidžiantys Europos ir nacionalinės teisės, kad jos galėtų įsikišti į labai novatorišką ir nuolat kintančią rinką, siekdamas apsaugoti rinką ir vartotojus.

4.3. EESRK pritaria tam, kad buvo priimtas Reglamentas dėl vidaus rinką iškraipančių užsienio subsidijų, nes visos ES rinkoje veikiančios įmonės turi laikytis vienodų taisyklių. EESRK ragina įvertinti ir plėtoti nuolatinį dialogą ir bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis ir kitus mechanizmus, kuriais būtų galima apsaugoti vidaus rinką nuo paslėptų subsidijų. ES galėtų numatyti galimybę sukurti kliūtis tam tikroms įmonėms, kurios gali sudaryti sąlygas nesąžiningai konkurencijai, dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, nustatydama įpareigojimus laikytis etikos ir darbo taisyklių. Kita kliūtis galėtų būti papildomos rinkliavos, priklausomos nuo atstumo iki pristatymo vietos, nustatymas, siekiant padėti sumažinti anglies pėdsaką.

4.4. EESRK palankiai vertina paskelbtas naujas vertikaliąsias gaires, kuriomis siekiama padėti įmonėms įvertinti savo tiekimo ir platinimo susitarimų suderinamumą, taip pat tai, kad pradėtos konsultacijos su suinteresuotaisiais asmenimis dėl peržiūrėtų Horizontaliųjų susitarimų bendrosios išimties reglamentų dėl mokslinių tyrimų ir plėtos susitarimų projektų. Vertikaliųjų ir horizontaliųjų bendradarbiavimo susitarimų taisyklės turėtų kisti kartu su rinka ir sudaryti sąlygas vartotojams gauti galimos naudos bei prisidėti prie skaitmeninės ir žaliosios pertvarkos.

4.5. EESRK palankiai vertina tai, kad priimtos konkurencijos teisės taikymo kolektyvinėms sutartims, susijusioms su savarankiškai dirbančių asmenų darbo sąlygomis, gairės, kuriose išaiškinta, kad konkurencijos taisyklės netrukdo savarankiškai dirbantiems asmenims dalyvauti kolektyvinėse derybose, siekiant suvienodinti jų ir pagal darbo sutartis dirbančių darbuotojų darbo sąlygas.

4.6. EESRK aktualiu laiko peržiūrėto Pranešimo dėl rinkos apibrėžimo projektą, kuriuo siekiama atnaujinti 1997 m. pranešimą. Kadangi rinkos apibrėžimas yra Komisijos naudojama priemonė įmonių konkurencijos riboms nustatyti ir apibrėžti, jo koncepciją reikia atnaujinti ir pritaikyti prie itin pasikeitusios rinkos. EESRK pritaria tam, kad į rinkos apibrėžimą būtų įtraukta ne tik kaina, bet ir tokie aspektai kaip tvarumas ir inovacijos ar net tiekimo grandinių saugumas.

4.7. Susijungimų srityje EESRK siūlo, kad pranešimo apie susijungimą ribos apimtų ne tik apyvartą, bet ir galimybę atsižvelgti į prastesnę paslaugų kokybę ar vartotojų saugą.

4.8. EESRK nuomone, svarbu, kad valstybės pagalbos taisyklėmis būtų siekiama dekarbonizacijos ir žaliosios bei skaitmeninės pertvarkos tikslų. Dėl kylančių klimato ir aplinkos apsaugos bei energetikos pertvarkos iššūkių reikia, kad reguliavimo sistema būtų suderinta su šiais tikslais, todėl EESRK palankiai vertina tai, kad, laikantis konkurencijos politikos taisyklių, priimtos specialios priemonės šiai pertvarkai paspartinti ir kartu išsaugoti bendrosios rinkos vientisumą.

4.9. EESRK teigiamai vertina Komisijos darbą antimonopolinių taisyklių ir susijungimų kontrolės srityje. Komitetas sveikina Komisiją Bendrajam Teismui priėmus sprendimą, kuriuo patvirtinamas Komisijos sprendimas, kad bendrovė „Google“ nustatė neteisėtus apribojimus „Android“ įrenginių gamintojams ir judriojo ryšio tinklo operatoriams. Jis taip pat ragina Komisiją toliau siekti šio tikslo, nepaisant nepalankių sprendimų bylose prieš „Qualcomm“ ir „Intel“, ir pasimokyti iš padarytų klaidų, kad ateityje ji galėtų geriau apginti savo poziciją svarstant kitas bylas.

Briuselis, 2023 m. spalio 25 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*

Oliver RÖPKE